

Het pensioen van de kunstenaar

Inhoud

Inleiding	2
Basisteksten	2
Wie heeft recht op een pensioen?	2
Hoe hoog zal uw pensioenuitkering zijn?	3
A. De loopbaan.....	3
B. Het loon.....	3
C. De gezinssituatie	4
Het IGO	4
Het pensioen combineren met beroepsinkomsten	5
Het pensioen combineren met artistieke inkomsten	5
Het pensioen combineren met andere beroepsinkomsten	6
Voorafgaande aangifte	7
Praktische inlichtingen	8

Inleiding

In dit document behandelen we de **pensioenrechten van de kunstenaars**, zonder dieper in te gaan op de details van het algemeen pensioenstelsel.

We gaan hier **evenmin het regime van het overlevingspensioen** voor de langstlevende echtgenoot bespreken. Daarvoor verwijzen we naar de site van de [RVP](#).

Basisteksten

- *Het Koninklijk besluit van 26/04/2012 over de hervorming van de pensioenen (BS 30/04/2012).*
- *De wet van 15/05/1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen. (BS 22/05/1984).*
- *Het Koninklijk Besluit nr. 50 van 24/10/1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers. (BS 27/10/1967).*
- *Het KB van 21/12/1967 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers (BS 16/01/1968).*

Wie heeft recht op een pensioen?

Elke kunstenaar, die als werknemer gewerkt heeft voor rekening van een in België gevestigde werkgever, of die daaraan gelijkgesteld is (vb: werklozen), **heeft recht op een werknemerspensioen**.

De normale pensioengerechtigde leeftijd is 65 jaar, zowel voor mannen als voor vrouwen. Het pensioen begint ten vroegste op de 1ste dag van de maand die volgt op de verjaardag van de aanvrager.

Het pensioen **kan vroeger worden aangevraagd**. In dit geval moet de werknemer een voldoende lange loopbaan kunnen aantonen:

Jaar	Minimum-leeftijd	Aantal gewerkte jaren	Uitzonderingen voor lange loopbanen
2013	60,5 jaar	38	60 jaar, mits een loopbaan van 40 jaar
2014	61 jaar	39	60 jaar, mits een loopbaan van 40 jaar
2015	61,5 jaar	40	60 jaar, mits een loopbaan van 41 jaar
2016	62 jaar	40	60 jaar, mits een loopbaan van 42 jaar

Hoe hoog zal uw pensioenuitkering zijn?

De hoogte van het pensioen wordt bepaald op basis van **3 criteria**:

- A. De loopbaan
- B. Het loon
- C. De gezinssituatie

Op basis van deze 3 parameters, wordt het pensioen als volgt berekend:

Het totale loon x herwaarderingscoëfficiënt X de gezinssituatie (60% of 75%)

45

Bereken de hoogte van jouw pensioen hier.

Let op! Voor de berekening van het loon, houdt men geen rekening met de volgende bedragen: auteursrechten, naburige rechten, subsidies, prijzen, de kleine vergoedingsregel, vergoedingen voor vrijwilligers en de inkomsten van zelfstandigen in bijberoep.

>> Hieronder vind je meer uitleg over de verschillende parameters van de berekening:

A. De loopbaan

Om op een volledig pensioen recht te hebben, moet je gedurende de volledige loopbaan gewerkt hebben. Voor werknemers is dat **45 jaar**.

Bepaalde perioden worden gelijkgesteld aan werkdagen en tellen dus mee bij de berekening van de loopbaan. Namelijk:

- o de periodes **van onvrijwillige werkloosheid**
- o de periodes van **arbeidsongeschiktheid** wegens ziekte of een handicap en het moederschapsverlof
- o de periodes waarvoor een wettelijke uitkering werd toegekend omwille van een **arbeidsongeval** of beroepsziekte met een arbeidsongeschiktheid van ten minste 66%
- o de wettelijk voorziene **vakantieperiodes**

B. Het loon

Voor de berekening van het pensioen kan meer dan één loon in aanmerking genomen worden:

1. Er wordt rekening gehouden met het reële brutoloon

De lonen die een persoon tijdens zijn carrière ontving, worden aangepast aan de kosten van het levensonderhoud en het welvaartsniveau via een herwaarderingscoëfficiënt. Bijvoorbeeld: een brutoloon van 15.000 € dat tijdens het jaar 1980 werd verdiend, wordt voor iemand die zijn pensioen in 2013 aanvraagt, opgewaardeerd tot 33.942,69 €.

De lonen worden ook geplafonneerd.

Voor iemand die in 2003 meer dan 50.000 € bruto heeft verdiend, wordt voor de berekening van zijn pensioen slechts met 49.765,50 € rekening gehouden.

2. Het fictieve loon

Zoals eerder al vermeld, zijn er bepaalde perioden die worden gelijkgesteld met arbeidsperiodes (onvrijwillige werkloosheid, vakantie, etc.).

Voor deze periodes, geldt een fictief loon: dat wordt berekend op basis van het gemiddelde inkomen van een referentiejaar, bijvoorbeeld het bedrag dat verdiend werd tijdens het jaar dat voorafging aan de werkloosheidsperiode.

[Klik hier voor meer informatie](#)

3. Het minimumloon voor elk jaar van de loopbaan

Het minimumloon per loopbaanjaar is 22.466,73 € (bedrag op 01.09.2013).

Als je voor een bepaald jaar niet aan dit bedrag raakt, zal het pensioen - onder bepaalde voorwaarden - berekend worden op basis van dit minimum.

[Klik hier voor meer informatie](#)

C. De gezinssituatie

Het pensioen wordt berekend op basis van de gezinssituatie

- o Het **gezinspensioen** wordt berekend door de opgewaardeerde lonen te vermenigvuldigen met 75%.
- o Het pensioen voor **alleenstaanden** wordt berekend door de opgewaardeerde lonen te vermenigvuldigen met 60%.

Het IGO

Wat gebeurt er als je pensioen zo laag is dat het niet volstaat om te leven?

Na een analyse van je bestaansmiddelen kan de Rijksdienst voor Pensioenen besluiten de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) toe te kennen.

Op 01.09.2013 bedroeg dat 1011,70 € voor een alleenstaande en 674,46 € voor de anderen.

[Klik hier voor meer informatie](#)

Het pensioen combineren met beroepsinkomsten

Het pensioen wordt in principe **enkel uitbetaald** als de rechthebbende **geen beroepsactiviteit beoefent** volgens volgende definitie: "*elke activiteit die winsten, voordelen of lonen zoals bepaald in het Wetboek van de inkomstenbelastingen verschaft*" [Art. 64 van KB nr. 50: "Voor de toepassing van artikelen"].

Zoals je hieronder kan lezen, bestaan er enkele uitzonderingen op deze regel.

Het pensioen combineren met artistieke inkomsten

Een kunstenaar kan een artistieke activiteit uitoefenen als hij op pensioen is, **ongeacht de hoogte van deze inkomsten**, maar wel onder bepaalde voorwaarden [Art. 64 §2 E van het eerder vermelde KB van 21/12/1967: "*De begunstigde (...)*"]:

- Het moet gaan om een **creatieve of scheppende activiteit**: de activiteit moet bestaan uit de uitwerking, de samenstelling, het ontwerp, de uitvinding of het maken van originele werken die voortspruiten uit de wetenschappelijke **kennis**, het **talent** of de **verbeelding** van de auteur (vb: schilder, beeldhouwer, schrijver...). Volgens de RVP, "*vallen daaronder ook de kunstenaars die een werk vertolken: acteur, muzikant, zanger... Deze kan inderdaad een persoonlijke bijdrage aan het kunstwerk leveren*";
- Dit mag **geen invloed op de arbeidsmarkt hebben**: het criterium van de pensioenadministratie is namelijk de impact die de artistieke activiteit op de arbeidsmarkt heeft. Zolang dit geen concurrentie op de arbeidsmarkt veroorzaakt, er is geen reden om de activiteit te beperken zolang het gaat om het produceren van wetenschappelijke of artistieke werken die **bijdragen aan het verrijken het nationale erfgoed**.

De voorwaarde: geen "*impact op de arbeidsmarkt*" (namelijk, niet concurrerend zijn), zorgt soms voor **problemen**. Hoe kan je beslissen welke kunstenaar concurreert en welke niet?

Dit criterium kan leiden tot volkomen **subjectieve interpretaties** van de artistieke waarde van de creaties (en de kunstenaars). Terwijl bijvoorbeeld de wetgeving over auteursrechten dit juist tracht te voorkomen. Een journalist ontvangt auteursrechten omdat zij door het auteursrecht als auteurs erkend worden. Het gevolg is dat het nagaan van welke artiest op de arbeidsmarkt al dan niet concurrentieel zou zijn, volkomen willekeurig is;

- De begunstigde kan geen handelaar zijn en **mag dus niet in het handelsregister ingeschreven zijn**. Het zelfstandigenstatuut en een eventueel BTW-nummer betekenen niet **automatisch** dat de kunstenaar als handelaar beschouwd wordt. Maar anderzijds leidt een inschrijving in het handelsregister wel tot de veronderstelling dat de betrokkene handelaar is, **tot bewijs van het tegendeel**.

Dezelfde voorwaarden gelden **voor wetenschappelijke werken** en het **auteursrecht en de naburige rechten**.

Het beoordelen van al deze voorwaarden op basis van het concept van een creatie of vertolking moet **voor iedereen** gebeuren aan de hand van **alle inlichtingen die de betrokken persoon verstrekt**.

Het pensioen combineren met andere beroepsinkomsten

Vanaf 65 jaar zijn de inkomsten uit beroepsactiviteiten **onbeperkt** op voorwaarde dat de gepensioneerde op het moment dat hij op pensioen gaat **een loopbaan van minstens 42 jaar achter de rug heeft**.

Elk van die 42 loopbaan jaren moet ook een gewoonlijke en hoofdzakelijke tewerkstelling hebben.

Gepensioneerden die niet aan deze voorwaarden voldoen kunnen een professionele activiteit blijven beoefenen, mits naleving van de **voorzien grensbedragen**. Het **overschrijden van deze plafonds** leidt tot een evenredige vermindering of opschorting van het pensioen.

Grensbedragen

De exacte grensbedragen vind je hier: "[Wat zijn de jaarlijkse maximale beroepsinkomsten?](#)".

De inkomsten die in aanmerking genomen worden, zijn de **bruto beroepsinkomsten** vóór aftrek van de **RSZ-bijdragen** en de **professionele voorheffing**.

Opbrengsten omvatten:

- o de **inkomsten** van een activiteit als werknemer in loondienst in de particuliere of publieke sector
- o het **verhuren van industriële, commerciële of landbouwuitbatingen**
- o de vergoeding van **beheerders**, commissarissen, curatoren of **gerelateerde activa**
- o de toegekende wachttuitkering uit de **openbare sector** bij in beschikbaarheid stelling
- o de opbrengsten van **vrije beroepen**, ambten of posten en **elke andere winstgevend activiteit**

Overschrijding van de plafonds

- o **> 25% en meer**. Als de beroepsinkomsten voor een kalenderjaar (meer dan) 25% hoger zijn dan het toegestane bedrag wordt de uitbetaling van het pensioen volledig **geschorst** voor dat jaar.
- o **< 25%**. Als de beroepsinkomsten voor een kalenderjaar minder dan 25% hoger zijn dan het toegestane bedrag wordt de uitbetaling van het pensioen verminderd met hetzelfde percentage als de overschrijding.

In beide gevallen, moeten ook **de onterecht ontvangen pensioenbedragen terugbetaald worden**.

Voorafgaandelijke aangifte

Gepensioneerden die met een activiteit als werknemer beginnen (of die verderzetten) moeten dit niet op voorhand aangeven, behalve in de volgende gevallen:

- o tijdens de eerste uitbetaling van het pensioen;
- o bij de uitoefening van een politiek mandaat;
- o bij een professionele activiteit in het buitenland of als je buitenlandse socialezekerheidsuitkeringen ontvangt;
- o bij wetenschappelijke of artistieke activiteiten;
- o bij activiteiten als ambtenaar.

> Als je een pensioen wilt combineren met een **artistieke activiteit** moet je dat dus **op voorhand aangeven**.

Deze verklaring moet je doen:

- o uiterlijk binnen de 30 dagen na de datum van kennisgeving van het pensioen;
- o uiterlijk binnen de 30 dagen na het begin van de professionele activiteit;
- o door middel van het formulier, dat beschikbaar is op de website van de RVP.

Praktische inlichtingen

[RVP - Rijksdienst voor Pensioenen](#)

Zuidertoren

Baraplein

1060 Brussel

[Contact opnemen](#)

[Simulatie van het pensioen](#)